

Insolvence

Jestliže „osoba s právem postihu“ přihlásí regresní pohledávku (v souladu s § 173 odst. 3 a § 183 odst. 3 insolvenčního zákona v odpovídajícím znění) do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka jako pohledávku vázanou na splnění odkládací podmínky, ale do skončení insolvenčního řízení neuhradí věřiteli na dluh ničeho (takže odkládací podmínka se nesplní a nenaplní se ani předpoklady postupu podle § 183 odst. 3 insolvenčního zákona v odpovídajícím znění), prosadí se účinky dlužníku přiznaného osvobození od placení zbytku dluhů v souladu s § 414 odst. 3 insolvenčního zákona i vůči takové osobě. To platí bez zřetele k tomu, zda taková osoba věřiteli dluh nehradila (neuhradila) proto, že toho nebyla schopna, nebo proto, že k tomu nebyla ochotna (dlužníkově spoludlužníku coby „osobě s právem postihu“, která uhradí věřiteli dluh nad rámec stanoveného podílu na dluhu až po skončení insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka, v němž věřitel uplatnil (mohl uplatnit) pohledávku přihláškou, a poté, co dlužníku bylo přiznáno osvobození od placení zbytku pohledávek (§ 414 insolvenčního zákona), nelze přiznat regresní pohledávku, jejíž uspokojení se po dlužníku domáhá podle § 511 odst. 3 obč. zák. v soudním nebo jiném řízení. Od okamžiku, kdy se prosadí účinky dlužníku přiznaného osvobození od placení zbytku pohledávek, má totiž i taková regresní pohledávka v souladu s § 414 odst. 3 insolvenčního zákona stejný režim, jako promlčená pohledávka).

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 Cdo 1211/2025-112 ze dne 3.6.2025)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce L. J., zastoupeného JUDr. M.N., advokátem, se sídlem v H.K., proti žalovanému B. P., zastoupenému Mgr. K.K., advokátkou, se sídlem v D., o zaplacení částky 1.065.000 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou pod sp. zn. 57 C 8/2023, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. prosince 2024, č. j. 47 Co 175/2024-98, tak, že dovolání žalobce proti druhému až čtvrtému výroku rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. prosince 2024, č. j. 47 Co 175/2024-98, se odmítá. Ve zbývajícím rozsahu se dovolání zamítá.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem ze dne 5. září 2024, č. j. 57 C 8/2023-73, Okresní soud v Rychnově nad Kněžnou:

[1] Uložil žalovanému (B. P.) zaplatit žalobci (L. J.) do 3 dnů od právní moci rozhodnutí částku 532.500 Kč s příslušenstvím představovaným 15% ročním úrokem z prodlení z dlužné částky za dobu od 1. dubna 2023 do zaplacení (bod I. výroku).

[2] Zamítl žalobu v rozsahu, v němž žalobce požadoval po žalovaném zaplacení dalších 532.500 Kč s příslušenstvím představovaným 15% ročním úrokem z prodlení z dlužné částky za dobu od 1. dubna 2023 do zaplacení (bod II. výroku).

[3] Uložil žalovanému zaplatit státu na soudním poplatku ze žaloby do 3 dnů od právní moci rozhodnutí částku 26.625 Kč (bod III. výroku).

[4] Určil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (bod IV. výroku).

2. Okresní soud – vycházejí z § 511 a § 546 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku (dále též jen „obč. zák.“) – ohledně vyhovujícího výroku o věci samé dovodil, že žalobce jako solidárně zavázaný spoludlužník žalovaného ze smlouvy o hypotečním úvěru uzavřené s Komerční bankou a. s. (dále jen „banka“) 7. listopadu 2008, uhradil věřiteli (postupníku banky) celý dluh 24. ledna 2023, takže ve smyslu § 511 odst. 3 obč. zák. mu vzniklo právo požadovat po žalovaném úhradu odpovídajícího podílu na dluhu (polovinu žalované částky). Dovodil dále, že jelikož žalobce mohl požadovat úhradu pohledávky po žalovaném až poté, co dluh sám splnil (24. ledna 2023), nemohl se s pohledávkou přihlásit do insolvenčního řízení vedeného na majetek žalovaného (vznikla až po skončení insolvenčního řízení).

3. K odvolání žalovaného Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 17. prosince 2024, č. j. 47 Co 175/2024-98:

[1] Změnil rozsudek okresního soudu ve vyhovujícím výroku o věci samé tak, že žalobu zamítl i v této části (první výrok).

[2] Změnil rozsudek okresního soudu ve výroku o soudním poplatku tak, že jeho úhrada se žalovanému neukládá (druhý výrok).

[3] Uložil žalobci zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů částky 65.873 Kč a 59.753 Kč (třetí a čtvrtý výrok).

4. Odvolací soud – vycházejí z § 414 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), ve znění účinném k 12. červnu 2012, a z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. listopadu 2023, sen. zn. 29 ICdo 121/2022 [který je (stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže) dostupný na webových stránkách Nejvyššího soudu] – dospěl po přezkoumání napadeného rozhodnutí k následujícím závěrům:

5. Poté, co jej banka vyzvala 14. března 2011 k úhradě celého úvěru, mohl žalobce přihlásit pohledávku jako podmíněnou do insolvenčního řízení vedeného na majetek žalovaného (zahájeného 12. června 2012). Kdyby tak učinil, bylo by z majetkové podstaty plněno na jeho pohledávku (v mezích toho, co by zaplatil nad rámec svého podílu).

6. Jestliže žalobce nepřihlásil pohledávku do insolvenčního řízení vedeného na majetek žalovaného, pak je žalovaný od této pohledávky osvobozen podle § 414 odst. 2 insolvenčního zákona (i podle § 414 odst. 3 insolvenčního zákona, co do práva postihu).

7. Není rozhodné, že žalobce zaplatil bance úvěr (i nad rámec svého podílu) až 24. ledna 2023.

II. Dovolání a vyjádření k němu

8. Proti všem výrokům rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, konkrétně otázky týkající se možnosti uplatnit regresní pohledávku ve vazbě na § 414 insolvenčního zákona.

9. Dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí zrušil

a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

10. V mezích uplatněného dovolacího důvodu dovolatel poukazuje na to, že podle § 414 odst. 2 insolvenčního zákona dochází k „zániku“ pohledávky nepřihlášené do insolvenčního řízení pouze za předpokladu, že věřitel měl možnost ji přihlásit. Právní posouzení věci odvolacím soudem nemá za správné, dovozuje, že pohledávku přihlásit nemohl, neboť jí k rozhodnému datu nedisponoval. Potud akcentuje, že podle § 511 odst. 3 obč. zák. vzniká dlužníku oprávnění požadovat po spoludlužníkovi náhradu za to, co na společný dluh plnil nad rámec svého podílu, právě až poté, kdy k takovému plnění došlo a kdy závazek vůči věřiteli zanikl. V daném případě je zřejmé (uvádí dovolatel), že v době od zahájení insolvenčního řízení na majetek žalovaného (12. června 2012) do uplynutí lhůty pro podání přihlášek (12. září 2012) nesvědčila dovolateli vůči žalovanému žádná regresní pohledávka.

11. Dovolatel aktivně vedl soudní spor, ve kterém popíral existenci spoludlužnického vztahu a neuznával platnost vzniku svého závazku vůči bance a částku 1.065.000 Kč na společný dluh uhradil až v lednu 2023 (více než 10 let po zahájení insolvenčního řízení na majetek žalovaného). Požadavek, aby dovolatel eventuálně přihlásil budoucí možnou pohledávku (pohledávku, která v době podání přihlášky neexistuje), jde nad rámec přijatelného výkladu § 414 insolvenčního zákona. Poukaz odvolacího soudu na závěry rozsudku Nejvyššího soudu sen. zn. 29 ICdo 121/2022 má dovolatel za nepřiléhavý, akcentuje dále, že to byl výhradně žalovaný, kdo čerpal úvěr (takže by bylo v rozporu s dobrými mravy, kdyby celý závazek z nesplacené části úvěru nesl pouze dovolatel).

III. Přípustnost dovolání

12. Pro dovolací řízení je rozhodný občanský soudní řád v aktuálním znění.

13. Nejvyšší soud se nejprve zabýval přípustností podaného dovolání, maje na zřeteli, že v dané věci může být přípustné jen podle § 237 o. s. ř.

14. V rozsahu, v němž dovolání směřuje proti druhému až čtvrtému výroku napadeného rozhodnutí, je Nejvyšší soud bez dalšího odmítl podle § 243c odst. 1 o. s. ř. jelikož přípustnost dovolání proti výroku o soudním poplatku vylučuje § 238 odst. 1 písm. i/ o. s. ř. a přípustnost dovolání proti výrokům o nákladech řízení vylučuje § 238 odst. 1 písm. h/ o. s. ř.

15. Dovolání proti prvnímu výroku napadeného rozhodnutí (o věci samé) je v dané věci přípustné podle § 237 o. s. ř., když pro ně neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání vypočtených v § 238 o. s. ř., a v posouzení otázek týkajících se možnosti uplatnit regresní pohledávku jde ve vazbě na § 414 odst. 3 insolvenčního zákona o věc zčásti neřešenou odvolacím soudem.

IV. Důvodnost dovolání

16. Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

17. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

18. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází. Pro právní posouzení věci jsou rozhodná následující skutková zjištění (z nichž vyšly oba soudy):

19. Banka (jako věřitel) uzavřela dne 7. listopadu 2008 s žalovaným a dovolatelem (jako úvěrovými spoludlužníky) smlouvou o hypotečním úvěru, na základě které jim poskytla hypoteční úvěr ve výši 1.776.000 Kč a 200.000 Kč, který se spoludlužníci zavázali splácet (počínaje 25. listopadem 2010) ve splátkách po 12.143 Kč.

20. Dne 14. března 2011 vyzvala banka spoludlužníky k okamžitému splacení úvěru.

21. Krajský soud v Hradci Králové (dále též jen „insolvenční soud“) usnesením ze dne 12. září 2012, č. j. KSHK 40 INS 14168/2012-A-13, zveřejněným v insolvenčním rejstříku téhož dne, k insolvenčnímu návrhu banky ze dne 12. června 2012 (mimo jiné) zjistil úpadek žalovaného a vyzval věřitele, aby přihlásili své pohledávky do 30 dnů od rozhodnutí o úpadku, s tím, že k přihláškám, které budou podány později, se nepřihlíží a takto uplatněné pohledávky se v insolvenčním řízení neuspokojují.

22. Usnesením ze dne 24. ledna 2013, č. j. KSHK 40 INS 14168/2012-B-12, ve znění (opravného) usnesení ze dne 19. února 2014, č. j. KSHK 40 INS 14168/2012-B-19, insolvenční soud povolil žalovanému oddlužení a schválil oddlužení plněním splátkového kalendáře.

23. Usnesením ze dne 9. června 2014, č. j. KSHK 40 INS 14168/2012-B-24, insolvenční soud (mimo jiné):

[1] Vzal na vědomí splnění oddlužení (bod I. výroku).

[2] Osvobodil žalovaného dlužníka od placení pohledávek věřitelům, k jejichž pohledávkám se v insolvenčním řízení nepřihlíželo a věřitelům, kteří své pohledávky do insolvenčního řízení nepřihlásili ve lhůtě určené soudem v rozhodnutí o úpadku, ač tak učinit měli, s tím, že osvobození se vztahuje i na pohledávky, které vznikly s vymáháním přihlášených i nepřihlášených pohledávek věřitelů do insolvenčního řízení, jakož i na ručitele a jiné osoby, které měly vůči dlužníkovi pro tyto pohledávky právo postihu (bod IV. výroku)

Usnesení nabylo právní moci v bodě I. výroku dne 9. června 2014 a v bodě IV. výroku dne 8. července 2014.

24. Rozsudkem ze dne 1. září 2014, č. j. 25 C 165/2011-97, uložil Obvodní soud pro Prahu 1 dovolateli zaplatit bance (z titulu nesplacené části hypotečního úvěru) částku 1.365.580,99 Kč s příslušenstvím představovaným konkretizovaným zákonným úrokem z prodlení. K odvolání dovolatele Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 8. září 2015, č. j. 95 Co 22/2015-137, potvrdil rozsudek obvodního soudu. Podané dovolání následně odmítl Nejvyšší soud usnesením ze dne 14. června 2017, sp. zn. 32 Cdo 5908/2016.

25. Podle potvrzení o úhradě dluhu ze dne 25. ledna 2023 vystaveného společností AIR - PARKING s. r. o. zaplatil dovolatel 24. ledna 2023 této společnosti (coby právnímu nástupci banky na základě postupných smluv) na úhradu pohledávky z titulu nesplacené části hypotečního úvěru částku 1.065.000 Kč.

26. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“), a zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku.

§ 3028 (o. z.)

(...)

(3) Není-li dále stanoveno jinak, řídí se jiné právní poměry vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, dosavadními právními předpisy. To nebrání ujednání stran, že se tato jejich práva a povinnosti budou řídit tímto zákonem ode dne nabytí jeho účinnosti.

§ 511 (obč. zák.)

(1) Jestliže je právním předpisem nebo rozhodnutím soudu stanoveno, nebo účastníky dohodnuto, anebo vyplývá-li to z povahy plnění, že více dlužníků má témuž věřiteli splnit dluh společně a nerozdílně, je věřitel oprávněn požadovat plnění na kterémkoli z nich. Jestliže dluh splní jeden dlužník, povinnost ostatních zanikne.

(2) Není-li právním předpisem nebo rozhodnutím soudu stanoveno, anebo účastníky dohodnuto jinak, jsou podíly na dluhu všech dlužníků ve vzájemném poměru stejné. Dlužník, proti němuž byl uplatněn nárok vyšší, než odpovídá jeho podílu, je povinen bez zbytečného odkladu vyrozumět o tom ostatní dlužníky a dát jim příležitost, aby uplatnili své námitky proti pohledávce. Může na nich požadovat, aby dluh podle podílů na ně připadajících splnili nebo aby jej v tomto rozsahu dluhu jinak zbavili.

(3) Jestliže dlužník v rozsahu uplatněného nároku dluh sám splnil, je oprávněn požadovat náhradu na ostatních podle jejich podílů. Pokud nemůže některý z dlužníků svůj podíl splnit, rozvrhne se tento podíl stejným dílem na všechny ostatní.

27. Ve výše uvedené podobě, pro věc rozhodné, platí § 3028 odst. 3 o. z. beze změny od 1. ledna 2014 (od účinnosti zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku). Ustanovení § 511 obč. zák. platilo v citované podobě v době uzavření smlouvy o hypotečním úvěru (7. listopadu 2008) a do 1. ledna 2014, kdy byl zákon č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník, zrušen zákonem č. [89/2012](#) Sb., občanským zákoníkem, nedoznalo změn.

28. Dále jsou pro úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná i následující ustanovení insolvenčního zákona a zákona č. [294/2013](#) Sb., kterým se mění zákon č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. [312/2006](#) Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů:

§ 173 (insolvenčního zákona ve znění účinném do 31. prosince 2013)

(...)

(3) Přihlásit lze i pohledávku nesplatnou nebo pohledávku vázanou na podmínku.

(...)

§ 173 (insolvenčního zákona ve znění účinném od 1. ledna 2014)

(...)

(3) Přihlásit lze i pohledávku nesplatnou nebo pohledávku vázanou na podmínku. Pohledávky věřitelů vázané na splnění rozvazovací podmínky se považují v insolvenčním řízení za nepodmíněné, dokud rozvazovací podmínka není splněna. Na pohledávky věřitelů vázané na splnění odkládací podmínky nemá zahájení insolvenčního řízení vliv.

(...)

§ 183 (insolvenčního zákona ve znění účinném do 31. prosince 2013)

(1) Přihláškou pohledávky, kterou zajišťují věci, práva pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty třetích osob, není dotčeno právo věřitele domáhat se uspokojení pohledávky z tohoto zajištění.

(2) Přihláškou pohledávky není dotčeno ani právo věřitele domáhat se uspokojení pohledávky po kterékoli z osob odpovídajících mu společně a nerozdílně s dlužníkem; o právu věřitele požadovat plnění od dlužníkovra ručitele, včetně bankovní záruky a zvláštních případů ručení, to platí obdobně.

(3) Osoby, od kterých může věřitel požadovat plnění podle odstavců 1 a 2, mohou pohledávku, která by jim proti dlužníku vznikla uspokojením věřitele, přihlásit jako pohledávku podmíněnou, pokud ji nepřihlásí věřitel. Jestliže však věřitel takovou pohledávku přihlásí, mohou se jí tyto osoby v rozsahu, v němž pohledávku uspokojí, v insolvenčním řízení domáhat místo něj s tím, že pro jejich vstup do řízení platí přiměřeně § 18; návrh podle tohoto ustanovení mohou podat samy.

§ 183 (insolvenčního zákona ve znění účinném od 1. ledna 2014)

(...)

(3) Osoby, od kterých může věřitel požadovat plnění podle odstavců 1 a 2, mohou pohledávku, která by jim proti dlužníku vznikla uspokojením věřitele, přihlásit jako pohledávku podmíněnou. Jestliže však věřitel takovou pohledávku přihlásí, mohou se jí tyto osoby v rozsahu, v němž pohledávku uspokojí, v insolvenčním řízení domáhat místo něj bez zřetele k tomu, zda ji přihlásily, s tím, že pro jejich vstup do řízení platí přiměřeně § 18; návrh podle tohoto ustanovení mohou podat samy.

§ 414 (insolvenčního zákona ve znění účinném od 1. ledna 2014)

(1) Jestliže dlužník splní řádně a včas všechny povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení, vydá insolvenční soud usnesení, jímž dlužníka osvobodí od placení pohledávek, zahrnutých do oddlužení, v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny. Učiní tak jen na návrh dlužníka.

(2) Osvobození podle odstavce 1 se vztahuje také na věřitele, k jejichž pohledávkám se v insolvenčním řízení nepřihlíželo, a na věřitele, kteří své pohledávky do insolvenčního řízení nepřihlásili, ač tak měli učinit.

(3) Osvobození podle odstavců 1 a 2 se vztahuje i na ručitele a jiné osoby, které měly vůči dlužníku pro tyto pohledávky právo postihu.

(...)

článek II (části první zákona č. [294/2013](#) Sb., účinného od 1. ledna 2014)

Přechodné ustanovení

Zákon č. [182/2006](#) Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona platí i pro insolvenční řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, právní účinky úkonů, které v insolvenčním řízení nastaly přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, zůstávají zachovány.

29. Ve výše ustaveném skutkovém a právním rámci Nejvyšší soud úvodem uvádí, že oba soudy přílehavě uzavřely, že vzhledem k době uzavření smlouvy o hypotečním úvěru (7. listopadu 2008) se v poměrech dané věci i v době od 1. ledna 2014 uplatní (se zřetelem k § 3028 odst. 3 o. z. a při absenci jiného ujednání smluvních stran) § 511 obč. zák.

30. S přihlédnutím k době skončení insolvenčního řízení na majetek žalovaného (9. června 2014) a k článku II části první zákona č. [294/2013](#) Sb. (kterým byl s účinností od 1. ledna 2014 novelizován insolvenční zákon) se účinky osvobození od placení zbytku pohledávek přiznaného žalovanému usnesením insolvenčního soudu ze dne 9. června 2014 posuzují podle § 414 insolvenčního zákona ve znění účinném od 1. ledna 2014 (platném i k 9. červnu 2014). Oproti tomu propadná třicetidenní (procesní) lhůta k určená věřitelům k přihlášení pohledávek do insolvenčního řízení vedeného na majetek žalovaného v rozhodnutí o úpadku ze dne 12. září 2012, marně uplynula v pátek 12. října 2012. Pro posouzení, zda dovolatel mohl přihlásit pohledávku do insolvenčního řízení vedeného na majetek žalovaného jako pohledávku podmíněnou, je tudíž (opět s přihlédnutím k článku II části první zákona č. [294/2013](#) Sb.) určující ustanovení § 173 odst. 3 a § 183 insolvenčního zákona ve znění účinném (nezměněném) od zahájení insolvenčního řízení na majetek žalovaného (12. června 2012) do 31. prosince 2013.

31. Z § 183 odst. 2 části věty před středníkem insolvenčního zákona se podává, že přihláškou pohledávky do insolvenčního řízení vedeného na majetek jednoho ze solidárně zavázaných spoludlužníků není dotčeno právo přihlášeného věřitele domáhat se (obecným pořadem práva) uspokojení pohledávky po kterékoli z osob odpovídajících mu společně a nerozdílně s dlužníkem. Tyto osoby (další spoludlužníci) pak u vědomí, že věřitel se po nich může (nadále) domáhat uspokojení pohledávky i v rozsahu, v němž převyšuje jejich podíl na dluhu (§ 511 odst. 1 obč. zák.), mají právo přihlásit takovou pohledávku do insolvenčního řízení vedeného na majetek spoludlužníka jako pohledávku podmíněnou (srov. i § 173 odst. 3 větu první insolvenčního zákona). V takovém případě nejde o uplatnění tzv. preventivního regresu (§ 511 odst. 2 obč. zák.), nýbrž o uplatnění regresu následného (§ 511 odst. 3 obč. zák.); srov. shodně např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu sen. zn. 29 ICdo 121/2022 (z nějž vyšel odvolací soud). Odvolací soud ovšem přehlédl, že podle § 183 odst. 3 věty první insolvenčního zákona ve znění účinném do 31. prosince 2013 mohl spoludlužník přihlásit takovou (podmíněnou) pohledávku jen za předpokladu, že svou pohledávku vůči spoludlužníku nepřihlásil věřitel; srov. k tomu v literatuře např. Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Pachtl, L.: Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení. Komentář. Praha. ASPI, a. s. 2008, str. 235. Tento předpoklad byl vypuštěn z insolvenčního zákona právě až novelou provedenou s účinností od 1. ledna 2014 zákonem č. [294/2013](#) Sb.; tímto zákonem (současně) doplněné znění § 173 odst. 3 insolvenčního zákona (o dvě nové věty) má jen zpřesňující charakter (nezměnilo význam dosavadní úpravy § 173 odst. 3 insolvenčního zákona).

32. Příčiny změn promítnutých v § 183 insolvenčního zákona shrnuje zvláštní část důvodové zprávy [K bodům 97 a 98 (§ 183 a § 184)] k vládnímu návrhu oné novely [který projednávala

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky ve svém 6. volebním období (2010-2013) jako tisk č. 929/0], tak, že: ‚Výsledek veřejné konzultace poukázal na to, že věřitelé s podmíněnými pohledávkami (typicky ručitelé, kteří se dosud nezapojili do úhrady dlužníkovu dluhu) jsou stávajícím textem insolvenčního zákona vybízeni k přihlašování pohledávek již proto, že nemají dostatek informací o tom, zda pohledávku přihlásí věřitel, který od nich může požadovat plnění souběžně. Jako řešení se nabízí možnost přihlásit takové pohledávky jako podmíněné bez zřetele k tomu, zda je přihlásí „hlavní“ věřitel, ovšem s tím, že dokud se takový věřitelé nestanou „reálnými“ věřiteli v důsledku plnění, které poskytnou věřiteli „hlavnímu“, nebude jejich pohledávka přezkoumávána (srov. i navrženou změnu ustanovení § 189 odst. 1 a ustanovení § 191 odst. 1 insolvenčního zákona) a nenáleží jim ani hlasovací práva s pohledávkou spojená (srov. i změnu § 51 insolvenčního zákona a důvodovou zprávu k tomuto ustanovení). V rozsahu poskytnutého plnění se pak takovým věřitelům nabízí prosazení jejich práv v insolvenčním řízení prostřednictvím vstupu do práv věřitele, jemuž plnili, k čemuž se vytvářejí další nezbytné předpoklady úpravami textu § 184 insolvenčního zákona.‘

33. Jinak řečeno, v situaci, kdy banka přihlásila úvěrovou pohledávku do insolvenčního řízení vedeného na majetek žalovaného, se mohl dovolatel (coby spoludlužník) stát přihlášeným věřitelem v době do 31. prosince 2013 jen postupem podle § 183 odst. 3 věty druhé insolvenčního zákona v tehdejší znění. V rozsahu částek, které by dovolatel případně uhradil věřiteli v době od 1. ledna 2014, by se stal (mohl stát) přihlášeným věřitelem postupem podle § 183 odst. 3 věty druhé insolvenčního zákona ve znění účinném od 1. ledna 2014. Úsudek odvolacího soudu, že dovolatel mohl přihlásit pohledávku (z následného regresu) do insolvenčního řízení vedeného na majetek žalovaného (svého spoludlužníka) jako podmíněnou, tedy správný není [je založen na jiném (než pro věc rozhodném) znění insolvenčního zákona].

34. Tento závěr však ještě nedává odpověď na otázku, zda dovolatel může po žalovaném vymáhat pohledávku z následného regresu po skončení insolvenčního řízení poté, co žalovanému bylo přiznáno osvobození od placení zbytku pohledávek.

35. Již v rozsudku ze dne 24. listopadu 2010, sp. zn. 29 Cdo 3509/2010, uveřejněném pod číslem 63/2011 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 63/2011“), Nejvyšší soud vysvětlil, že smysl § 414 odst. 3 insolvenčního zákona tkví v tom, že osvobození přiznané dlužníku insolvenčním soudem podle § 414 odst. 1 insolvenčního zákona ohledně placení pohledávek, zahrnutých do oddlužení, i ohledně placení pohledávek do oddlužení nezahrnutých (slovy § 414 odst. 3 insolvenčního zákona „Osvobození podle odstavců 1 a 2“) se vztahuje i na postižní práva ručitelů a jiných osob (např. zástavních dlužníků) vůči dlužníku. Jinak řečeno, dlužník je rozhodnutím insolvenčního soudu vydaným podle § 414 odst. 1 insolvenčního zákona osvobozen též od placení pohledávek svým ručitelům a jiným osobám, které za něj plnily jeho věřitelům na pohledávky zahrnuté do oddlužení (§ 414 odst. 1 insolvenčního zákona) nebo na pohledávky označené v § 414 odst. 2 insolvenčního zákona, do oddlužení nezahrnuté. Jinak by nemělo žádného smyslu vymezovat osoby označené v § 414 odst. 3 insolvenčního zákona jako ty, jež mají „právo postihu“ vůči „dlužníkovi“. K tomu srov. v komentářové literatuře (k § 414 insolvenčního zákona) shodně např. dílo Sprinz, P., Jirmásek, T., Řeháček, O., Vrba, M., Zoubek, H. a kol. Insolvenční zákon. Komentář. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, nebo dílo Moravec, T., Kotoučová, J. a kol. Insolvenční zákon. Komentář. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021.

36. Filosofie takové úpravy tkví v tom, že od osob, které mají vůči dlužníku „právo postihu“ (typicky jde o ručitele nebo o spoludlužníky) a které se chtějí podílet na uspokojení své „regresní“ pohledávky z majetkové podstaty dlužníka v průběhu insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka, se očekává, že tomu přizpůsobí své chování vůči věřiteli, tedy že splní svou povinnost uhradit věřiteli dluh (ať již z titulu svého ručitelského závazku nebo z titulu splnění povinnosti solidárního spoludlužníka). Teprve po splnění dluhu se totiž mohou způsobem plynoucím z insolvenčního zákona v příslušném (rozhodném) znění účinně zapojit do vymáhání své regresní pohledávky v insolvenčním řízení vedeném na majetek dlužníka. V dotčeném směru pak není rozdílu mezi tím, zda „osoba s

právem postihu“ předtím přihlásila (mohla přihlásit) regresní pohledávku v insolvenčním řízení vedeném na majetek dlužníka jako pohledávku podmíněnou [pohledávku vázanou na splnění odkládací podmínky spočívající v úhradě dluhu věřiteli (u ručitele), respektive v úhradě dluhu věřiteli nad rámec stanoveného podílu na dluhu (u solidárně zavázaného spoludlužníka)], nebo zda má pro svůj vstup do řízení (namísto věřitele, jemuž zaplatila) k dispozici režim § 183 odst. 3 insolvenčního zákona.

37. I kdyby „osoba s právem postihu“ přihlásila (mohla přihlásit) regresní pohledávku do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka jako pohledávku vázanou na splnění odkládací podmínky, neobdržela by z majetkové podstaty dlužníka na úhradu takto přihlášené („podmíněné“) pohledávky ničeho, dokud by nepřivedla splnění podmínky (úhradou dluhu věřiteli).

38. Jinak řečeno, jestliže „osoba s právem postihu“ přihlásí regresní pohledávku (v souladu s § 173 odst. 3 a § 183 odst. 3 insolvenčního zákona v odpovídajícím znění) do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka jako pohledávku vázanou na splnění odkládací podmínky, ale do skončení insolvenčního řízení neuhradí věřiteli na dluh ničeho (takže odkládací podmínka se nesplní a nenaplní se ani předpoklady postupu podle § 183 odst. 3 insolvenčního zákona v odpovídajícím znění), prosadí se účinky dlužníku přiznaného osvobození od placení zbytku dluhů v souladu s § 414 odst. 3 insolvenčního zákona i vůči takové osobě. To platí bez zřetele k tomu, zda taková osoba věřiteli dluh nehradila (neuhradila) proto, že toho nebyla schopna, nebo proto, že k tomu nebyla ochotna (např. proto, že – stejně jako dovolatel – popírala existenci svého dluhu vůči věřiteli).

39. A ještě jinak řečeno, dlužníkově spoludlužníku coby „osobě s právem postihu“, která uhradí věřiteli dluh nad rámec stanoveného podílu na dluhu až po skončení insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka, v němž věřitel uplatnil (mohl uplatnit) pohledávku přihláškou, a poté, co dlužníku bylo přiznáno osvobození od placení zbytku pohledávek (§ 414 insolvenčního zákona), nelze přiznat regresní pohledávku, jejíž uspokojení se po dlužníku domáhá podle § 511 odst. 3 obč. zák. v soudním nebo jiném řízení. Od okamžiku, kdy se prosadí účinky dlužníku přiznaného osvobození od placení zbytku pohledávek, má totiž i taková regresní pohledávka v souladu s § 414 odst. 3 insolvenčního zákona stejný režim, jako promlčená pohledávka (pohledávka, u které byla účinně vznesena námitka promlčení). Srov. vedle R 63/2011 např. i důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 2016, sen. zn. 29 NSČR 62/2016, uveřejněného pod číslem 135/2017 Sb. rozh. obč.

40. Právní posouzení věci odvolacím soudem je tudíž co do závěru, že přiznání regresní pohledávky žalobci brání (v souladu s § 414 odst. 3 insolvenčního zákona) účinky osvobození přiznaného žalovanému v insolvenčním řízení vedeném na jeho majetek, správné.

41. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání ve zbyvajícím rozsahu zamítl (§ 243d odst. 1 písm. a/ o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nezbytná cesta](#)
- [Nepominutelný dědic](#)
- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)

- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)